

SPĒKĀ ESOŠO KONVENCIJU UN DIREKTĪVU IZVĒRTĒJUMS, KAS ATTIECAS UZ ĀRTELPU
(konvencijas un direktīvas, kuras vēl nav pilnvērtīgi iekļautas Latvijas regulējumā)

Nosaukums	Pants vai punkts, kas regulē ārtelpas plānošanu	Tvēruma un satura vērtējums TP kontekstā: jā - nozīmīgs, nē - lietojami citi dokumenti	Attiecināms/nav attiecināms uz teritorijas plānojumu/ risināms ar TP	Vai norma ir ietverta spēkā esošajā RVC AZ TP/	Lēmums un lēmuma izvērtējums (Ietverams jaunajā TP / saglabājams esošajā redakcijā)
				Ja norma dublē – jāizņem	
				Vai plānojumā ir norma, kas izriet no normatīva	
				Izpildāms citos SN	
Eiropas ainavu konvencija, 2000 LV: 2007	Preambula Eiropas Padomes dalībvalstis, kas parakstījušas šo konvenciju, ... apzinoties, ka ainavām ir nozīmīga sabiedriskā loma kultūras, ekoloģijas, vides un sociālajā jomā , ka tās ir saimnieciskajai darbībai labvēlīgs resurss un ka to aizsardzība, pārvaldība un plānošana var radīt jaunas darba vietas, apzinoties, ka ainavas ir svarīga vietējās kultūras veidošanās sastāvdaļa un, ka tās ir Eiropas dabas un kultūras mantojuma pamatelements , kas veido cilvēku labsajūtu un dod ieguldījumu eiropēiskās identitātes nostiprināšanā , apstiprinot, ka ainavas ir svarīga cilvēku dzīves kvalitātes daļa jebkurā vietā: pilsētās un laukos, gan degradētos, gan augstvērtīgos apvidos, gan apvidos, kas atzīti par izcili skaistiem, un ikdienišķās teritorijās, apzinoties, ka pārmaiņas lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, rūpnieciskās ražošanas un minerālu ieguves paņēmienos, reģionālajā un pilsētplānošanā, transportā, infrastruktūrā, tūrismā un rekreācijā, kā arī vispārējās pārmaiņas pasaules ekonomikā daudzos gadījumos paātrina ainavu pārveidošanos , vēloties izpildīt sabiedrības vēlmi baudīt augstas kvalitātes ainavas un aktīvi piedalīties ainavu attīstībā , uzskatot, ka ainavas ir galvenais individu un sabiedrības labklājības elements un ka to aizsardzība, pārvaldība un plānošana ikvienam piešķir tiesības un atbildību ,	nē - pilnvērtīgākai mērķu sasniegšanai, lietojami Ainavu konvencijas ieteikumu dokumenti	paskaidrojuma raksts	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	a) " ainava " nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā; b) " ainavu politika " nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu; c) " ainavas kvalitātes mērķis " specifiskai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmes attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas rakstur-iezīmēm; d) " ainavu aizsardzība " nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības; e) " ainavu pārvaldība " no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi; f) " ainavu plānošana " nozīmē konsekventi uz tālāku nākotni vērstas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas.	Jā	TP lietojas definīcijās un terminoloģijā	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

	5. pants - Vispārīgi pasākumi Katra Puse apņemas: a) atzīt ainavas par cilvēku dzīves vides būtisku daļu, cilvēku kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un identitātes pamatu un nostiprināt to juridiski likumdošanā; b) izstrādāt un īstenot ainavu politiku, kuras mērķis ir ainavu aizsardzība, pārvaldība un plānošana, veicot īpašus pasākumus, kas minēti 6. pantā; c) izstrādāt kārtību, lai sabiedrība, vietējās un reģionālās varas iestādes, kā arī citas ieinteresētās puses varētu piedalīties tādas ainavu politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kas norādīta iepriekšminētajā b) punktā; d) integrēt ainavu politiku savā reģionālajā un pilsētplānošanas politikā, kultūras, vides, lauksaimniecības, sociālajā un saimnieciskajā politikā, kā arī jebkurā citā politikā, kas tieši vai netieši var ietekmēt ainavas. 6. pants - Īpaši pasākumi C. Identifikācija un novērtēšana 1. Aktīvi piedaloties ieinteresētajām pusēm, kā paredzēts 5. panta c) punktā, un ar mērķi uzlabot zināšanas par tās ainavām, katra Puse apņemas: a) i) identificēt ainavas visā tās teritorijā; ii) analizēt to īpašības, un spēkus un ietekmes, kas tās pārveido; iii) dokumentēt un ņemt vērā izmaiņas; b) novērtēt šādi identificētās ainavas, ņemot vērā to īpašās vērtības, kuras ieinteresētās puses un iedzīvotāji tām ir piešķirušī. D. Ainavas kvalitātes mērķi Katra Puse saskaņā ar 5. panta c) punktu apņemas, pēc konsultācijām ar sabiedrību, noteikt ainavas kvalitātes mērķus identificētajām un izvērtētajām ainavām.	nē - pilnvērtīgākai mērķu sasniegšanai, lietojami Ainavu konvencijas ieteikumu dokumenti	paskaidrojuma raksts	Nav ietverts atbilstošā apjomā	letverams
	6. pants - Īpaši pasākumi C. Identifikācija un novērtēšana 1. Aktīvi piedaloties ieinteresētajām pusēm, kā paredzēts 5. panta c) punktā, un ar mērķi uzlabot zināšanas par tās ainavām, katra Puse apņemas: a) i) identificēt ainavas visā tās teritorijā; ii) analizēt to īpašības, un spēkus un ietekmes, kas tās pārveido; iii) dokumentēt un ņemt vērā izmaiņas; b) novērtēt šādi identificētās ainavas, ņemot vērā to īpašās vērtības, kuras ieinteresētās puses un iedzīvotāji tām ir piešķirušī. D. Ainavas kvalitātes mērķi Katra Puse saskaņā ar 5. panta c) punktu apņemas, pēc konsultācijām ar sabiedrību, noteikt ainavas kvalitātes mērķus identificētajām un izvērtētajām ainavām.	jā - kopā ar CM/Rec (2021)10 Pilsētplānošana un ainava un M/Rec(2008)3	TIAN ~ ainavas identificēšana, analizēšana un izmaiņu dokumentēšana paskaidrojuma raksts ~ noteikt ainavas kvalitātes mērķus	Nav ietverts atbilstošā apjomā	letverams
M/Rec(2008)3 - Ministru komitejas ieteikums dalībvalstīm par Eiropas Ainavu konvencijas īstenošanas vadlīnijām (Ministru komiteja pieņēmusi 2008. gada 6. februārī ministru vietnieku 1017. sanāksmē) <i>Google tulkojums</i> https://search.coe.int/cm?i=09000016805d3e6c	<i>" D. Ainavu kvalitātes mērķi</i> <i>Katra Puse apņemas noteikt ainavu kvalitātes mērķus identificētajām un novērtētajām ainavām pēc sabiedriskās apspriešanas saskaņā ar 5. panta c) punktu."</i> (Eiropas ainavu konvencijas 6. pants – Īpaši pasākumi)	jā		Nav ietverts atbilstošā apjomā	letverams
	Atsevišķiem vietu dabas un/vai vēsturiskajiem elementiem var pievērst īpašu uzmanību, lai saglabātu to īpašo lomu, īpašo vēsturisko nozīmi un vides un citu potenciālu, piemēram, lauksaimniecībai paredzētās teritorijas daļās <u>dzīvžogus</u>, apstādītas platības, <u>sausā akmens vai zemes sienas, terases, atsevišķus monumentālus kokus, avotus vai vēsturiskus kanālu tiklus</u>. Izmantotie instrumenti var būt gan juridiskās aizsardzības veidi, gan dotācijas īpašniekiem un lauksaimniekiem uzturēšanai, pārstādīšanai vai integrācijai, gan uzlabošanas veidi, iespējams, kopā ar mācību materiāliem, kas sniedz norādījumus un iepazīstina ar tradicionālām ainavu uzturēšanas metodēm.	jā	paskaidrojuma raksts, grafiskā daļa ~ ainavas elementu raksturojums, klasificēšana ieteikums ~ ainavas prasības, ainavas nemateriālo prakšu prasmju vairošana	Nav ietverts atbilstošā apjomā	letverams

	Atsevišķiem darbības un izmaiņu veidiem, kas būtiski ietekmē vietas kvalitāti, piemēram, <u>elektrolinijām, telefona tīkliem un mastiem, vēja elektrostacijām, karjeriem, raktuvēm, komerciālai un politiskajai reklāmai, atpūtas objektiem (piemēram, kempingiem, dzīvojamajiem piekabēm, atpūtas objektiem)</u> un tā tālāk, var tikt ieviesti īpaši norādījumi un noteikumi.	jā	TIAN ~ nosacījumi kvaliātes prasībām > piemēram, elektrolinijām, telefona tīkliem un mastiem, vēja elektrostacijām, karjeriem, raktuvēm, komerciālai un politiskajai reklāmai, atpūtas objektiem (piemēram, kempingiem, dzīvojamajiem piekabēm, atpūtas objektiem) un tā tālāk	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	Atsevišķas pilsētu attīstības tēmas un problēmas, kas jāklasificē atbilstoši dažādu teritoriju īpatnībām, var būt īpašu norādījumu un noteikumu priekšmets, un tās var tikt minētas kā tēmas īpašiem ainavu pētījumiem: piemēram, pilsētu pieejas, pilsētu nomaļas, piepilsētu teritorijas, lineāri savienojumi starp vēsturiskajiem centriem (lentveida apbūves) utt.	jā	Ietverts ārtelpas plānojuma metodikā	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	Jāgarantē apstākļi publiskai piekļuvei ainavām, pienācīgi respektējot privātīpašumu, taču piekļuves ceļiem, celiņiem, joslām un takām jāļauj baudīt ainavu; šajā nolūkā, vienojoties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, iestādes var nodrošināt vizuālo šķēršļu noņemšanu vai skatu koridoru izbūvi ainavā, kas ir pelnījusi šādu aprūpi. Šādiem piekļuves ceļiem jānodrošina arī lietotāju labklājība, t. i., viņu komforts un drošība, un jāatbilst ilgtspējīgas attīstības prasībām.	jā	TIAN ~ nosacījumi ainavas piekļūstamībai	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	Kvalitātes mērķu definīcijai jābalstās uz zināšanām par attiecīgo vietu īpašajām īpašībām un kvalitātēm, to dinamikas un potenciāla apzināšanu, kā arī to, kā ainavu uztver sabiedrība. Dažiem ainavas jautājumiem vai aspektiem var tikt pievērsta īpaša uzmanība. Ainavas kvalitātes mērķi ir ainavas darbību izstrādes procesa gala rezultāts, kas ietver zināšanu radīšanu, sabiedrisko apspriešanu, politikas formulēšanu un rīcības, kā arī uzraudzības stratēģijas. Mērķiem jāveido sākotnējās vadlīnijas ainavu aizsardzības, pārvaldības un plānošanas pasākumu izstrādei, kā arī to pārvaldībai laika gaitā. Tie jāizstrādā, sasaistot sabiedrības sociālās prasības un vērtības ainavai ar politikas lēmumu izvēli attiecībā uz ainavas komponentu saturu. Īpaša uzmanība jāpievērš sociālo uztveres daudzveidībai, kas atspoguļo iedzīvotāju daudzveidību.	jā	paskaidrojuma raksts ~ ainavas kvalitātes mērķi	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	Aizsardzības, pārvaldības un plānošanas izvēļu konkrētajai piemērošanai jāaptver visa ainava un jāatturas no tās sadalīšanas to veidojošo elementu skaitā: ainavu raksturo vairāku jomu (fizisko, funkcionālo, simbolisko, kultūras un vēsturisko, formālo utt.) savstarpējās attiecības, kas veido gan senas, gan nesenas ainavu sistēmas. Tās var būt savstarpēji saistītas un uzklātas uz vienas un tās pašas teritorijas daļas. Ainava nav vienkārši tās sastāvdaļu summa. Ainavu kvalitātes mērķi būtu jānosaka ar vispārējiem ainavu politikas instrumentiem dažādiem līmeņiem (nacionālajam, reģionālajam, vietējam utt.) un oficiāli jāievieš ar pilsētu un lauku plānošanas un attīstības dokumentiem, kā arī ar nozaru instrumentiem; savukārt šie dokumenti var sniegt konkrētu ieguldījumu ainavu kvalitātes mērķu formulēšanā. Lai process būtu veiksmīgs, jau no paša sākuma ir jāapspriežas ar sabiedrību un visām pārējām ieinteresētajām personām un jānodrošina viņu piekrišana un iesaistīšanās.	jā	paskaidrojuma raksts, grafiskā daļa, TIAN ~ ainavas daudzveidības un tās elementu raksturojums, klasificēšana ~ vienojošu ainavas ansambļu pieeja	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
CM/Rec(2021)10 - Ministru komitejas ieteikums dalībvalstīm par Eiropas Padomes Ainavu konvencijas īstenošanu – Pilsētplānošana un ainava (Ministru komiteja pieņēmusi 2021. gada 23. novembrī ministru vietnieku 1418. (budžeta) sanāksmē) Google tulkojums https://search.coe.int/cm?i=0900001680a44ad3	Ainava var būt vadošais pavediens inovatīvās pilsētplānošanas pieejās, kas pārsniedz <u>teritoriālos mērogus</u> un mobilizē iesaistītos dalībniekus. Tas prasa skaidru un atbildīgu politisko izvēli. Ir <u>jāizmanto savstarpēji papildinošās nostājas un jāizveido atbilstoša saikne starp pilsētplānošanu un pilsētprojektu</u>. <u>Abi pilsētplānošanas veidi jāizmanto, lai nodrošinātu cienpilnīgākas projektēšanas un pārvaldības metodes visu veidu ainavām</u> (neatkarīgi no tā, vai tās ir izcilas, ikdienišķas vai degradētas). Tiem jānodrošina arī kanāli plašai ainavu izmantošanai visiem, kam ir tieša interese par ainavām (<u>reģionālās un pilsētu attīstības dalībnieki, pārvaldnieki un galvenokārt vietējie iedzīvotāji</u>). Lai to panāktu, ir jāveicina transdisciplināra ainavu kultūra un jāizplata šī kultūra plašākā sabiedrībā. 1. Nosakiet pilsētplānošanas un urbanisma negatīvo ietekmi uz ainavu Pieaugošās urbanizācijas sekas, kas rodas pilsētu izplešanās (periurbanizācijas un metropolizācijas) un blīvēšanas rezultātā, apvienojumā ar nepietiekami regulētiem darbības veidiem , pārāk ātri izjūt ainavās, kas veidojušās ļoti lēni. Šīs tempa izmaiņas izraisa ainavas pārmaiņas, kas ir tikpat ievērojamas, cik kaitīgas: privatizācija, dekontekstualizācija, homogenizācija, noliegums vai pat ainavu iznīcināšana.	jā	paskaidrojuma raksts	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
		jā	paskaidrojuma raksts	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

		jā	TIAN: ~ taisnīguma princips ~ bezmaksas ainava ~ skata tiesības (saskaņot ar Civillikumu) ~ ainavas tiesības, ainavas demokrātija grafiskā daļa ~ ainavas vērošanas telpas ~ ainavas aizsegšanas, bloķēšanas aizsardzība	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	(1.1.) Aizsedzot ainavu Pirmā negatīvā ietekme ir ainavas aizsprostošana. Tas notiek, ja <u>urbanizācija ierobežo visas ainavas vai tās daļas uztveri noteiktiem attiecīgās attīstības labuma guvējiem</u> (piemēram, <u>pārdodot privilēģētu piekļuvi patikamiem skatiem vai augstas kvalitātes dzīves videi</u>). Šāda pilsētvides attīstība noved pie pakāpeniskas ainavu slēgšanas vai bloķēšanas. Tad <u>ainava tiek uzskatīta nevis par kopīgu labumu, bet gan par dažu cilvēku īpašumu, kas rada problēmas taisnīguma ziņā, jo šī privatizācija saasina sociālo un vides nevienlīdzību.</u>	jā	Paskaidrojuma raksts TIAN: ~ ainavas daudzveidības un identitātes stiprināšanas prasības ~ ainavas kontekstualizācijas (kontaksta) genius loci prasība ~ ainavas pratības prasības ~ ainavas rūpības prasības ~ ainavas profesioāļu prasības ~ ainavas homogenizācijas ierobežojumi (todstarp, globalizētu risinājumu ierobežošana) ~ standartizētas būvniecības un standartizētas projektēšanas metožu ierobežojumi	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	(1.2.) Ainavas degradācija: dekontekstualizācija vai standartizācija Ainavas degradācija notiek, kad <u>urbanizācija dažādā mērā grauj visas ainavas vai tās daļas izskatu</u>. Lai gan ainava ne vienmēr tiek noliegta, tā <u>rada pilsētvides attīstības interpretācijas, kas ir krasī pretrunā ar tās raksturīgajām iezīmēm un līdz ar to ar vides dziļāko nozīmi</u>. Šī degradācija noved pie <u>ainavas konsekvences, skaidrības un harmonijas samazināšanās</u>, kas daudz mazāk darbojas kā teritoriālās vienotības faktors. Tā rodas, kad pilsētvides attīstība tiek faktiski atdalīta no vietējā konteksta vai ainava tiek dziļi homogenizēta. Dekontekstualizācija notiek, ja urbanizācijas modeļi <u>maz vai nemaz neņem vērā vietējās ainavas iezīmes</u>. Attīstības shēmas neatbilst esošajai videi un sniedz maz pozitīvu ieguldījumu izveidotajā ainavas līdzsvarā. Šīs pilsētvides attīstības izvēles galvenokārt <u>izriet no ainavas jautājumu nerūpības, ignorēšanas vai pilnīgas nezināšanas</u>. Ainavas homogenizācija notiek, kad <u>urbanizācija tiek veikta, izmantojot standartizētas būvniecības metodes</u>, kas lielā mērā ir <u>atratas no apkārtējās teritorijas un ainavas</u>. Standarta preču un ļoti labi zināmu modeļu izmantošana apvienojumā ar starptautisku uzņēmumu masveida ražošanu noved pie tā, ka attiecīgās teritorijas kļūst blāvas un zaudē savu identitāti, un ainavas specifiskās iezīmes tiek izzudušas.	jā			
	(1.3.) Zemes izmantošana un ainavas degradācija Zemes izmantošanai, īpaši dzīvojamajiem mērķiem, ir dažāda ietekme uz ainavu: zemes izmantošana kā grūti atjaunojams resurss, augsnes noslēgšana, izmaiņas dabiskajā ūdens ciklā, dabisko dzīvotņu sadrumstalotība. Urbanizācija, kas neiederas esošajā ainavas struktūrā, veicina tās raksturīgo iezīmju pakāpenisku un neatgriezenisku izzušanu.	jā	TIAN: ~ ainavas kontekstualizācijas (kontaksta) genius loci prasības ~ ainavas tīklojuma prasības	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	(1.4.) Vides un ekoloģijas jautājumi Urbanisma darbības veidi bieži rada nopietnas vides un ekoloģiskas problēmas. Piemēram, <u>ainavas norobežošana nozīmē vides slēgšanu</u>, kas galu galā var apdraudēt ekoloģiju, ierobežojot dabiskās dzīvotnes. Kad ainava tiek degradēta, tās ekoloģiskā funkcionalitāte tiek apdraudēta. Tāpat, kad <u>ainava tiek iznīcināta, līdz ar to izzūd arī dzīvotnes</u>, ko tā atbalsta. Vides krīzes laikā ainavu un ekoloģiju nosaka kopīgi pamatojumi, kas prasa tās risināt kopīgi, izmantojot jauna veida pilsētvides attīstības praksi.	jā	TIAN: ~ ainavas kontekstualizācijas (kontaksta) genius loci prasības ~ ainavas tīklojuma prasības	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	2. Pilsētplānošanas politikā ņemiet vērā ainavu Ir jāapsver tādas pilsētvides attīstības pieejas, kas vairāk respektē ainavu. Tāpēc mērķis ir izgaismot jaunus <u>darbības veidus, kas ir draudzīgi ainavai</u>. Lai gan dialogs starp urbanismu un ainavu mūsdienās ir īpaši aktuāls, <u>dažādiem ievērojamiem pilsētvides un ainavu arhitektūras teorētiķiem un praktiķiem pilsētvides attīstības vēstures gaitā ir izdevies izveidot tiltus starp šīm divām piemērošanas jomām</u>. Var izdalīt piecas pieejas.	jā	paskaidrojuma raksts	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	(2.1.) Dārzu metropole: (un dārzu pilsētas) ainava kā pārvaldības pamats, līdzeklis un mērķis Apvienojot divus terminus, kas attiecas uz kontrastējošām teritoriālām realitātēm (metropole, kur būtiska ir sarežģītība, ātrums un plūsma, un dārzs, ko raksturo vienkāršība, lēnums un intimitāte), dārza metropoles koncepcija piedāvā veidu, kā apvienot bezgalīgi lielā sniegtās iespējas ar bezgalīgi mazā sniegto komfortu. Lai to atkārtoti interpretētu mūsdienu kontekstā, ir jāveido saikne starp dizaina procesiem, kas tagad ir metropoles mēroga, un videi draudzīgiem domāšanas veidiem par telpisko attīstību. Šajā ziņā dārza metropole postulē ainavu ne tikai kā līdzekli tradicionālo attiecību ar dabu apšaubīšanai vai pat pārvarēšanai, bet arī kā plānošanas un pilsētvides attīstības pamatu, līdzekli un mērķi. Dārza metropoles shēmas aicina mūs caur dārza prizmu aplūkot visas dabas un bioloģiskās daudzveidības sastāvdaļas. Lai to izdarītu, ir nepieciešams atjaunot saikni ar uz attīstību orientētu pieeju ainavu veidošanai, kuras pamatā ir ainavu zinātņu transdisciplinaritāte. Ekoloģiskā plānošana: ainavas pārzināšana kā pamats pārmaiņu veikšanai teritorijās Šī pieeja aizstāj vērtības, kas saistītas ar noteiktu vides aprūpes ētiku, ar tradicionālajiem pilsētvides un telpiskās attīstības estētiskajiem principiem. Tā atbalsta padziļinātas zināšanas par dabu un tās funkcijām urbanizācijas procesā. Visbiežāk šajā pieejā izmantotais instruments ir kartēšana. Pēdējā ir gan elements jebkuras konkrētas teritorijas analizē, gan palīglīdzeklis dizaina izstrādē. <u>Karte faktiski kļūst par instrumentu dažādu informācijas slāņu savstarpējai atsauču veidošanai, kas iegūti no ekspertu vērtējumiem, aptverot dažādas zinātnes disciplīnas, piemēram, ģeogrāfiju, socioloģiju, ekoloģiju un ekonomiku</u>. Šajā ziņā ekoloģiskās plānošanas metode paredzēja ainavu pētījumus, kas tiek veikti, izmantojot ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (GIS).	jā	~ metropoles un dabas līdzsvars > ārtelpas plānojuma uzbūves pamats Paskaidrojuma raksts ~ RVC - dabas metropole TIAN, grafiskā daļa ~ kompozīcija > dabas tīklojums; senā un jaunā daba ~ vides aprūpes (apsaimniekošanas) ētika ~ ainavas ekoloģisko vienību kartēšana un klasificēšana	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

(2.2.) No sociotopiem līdz biosociotopiem: dabas teritoriju nozīme kā ainavu pārvaldības pamats Sociotops tiek uzskatīti par vietu, kādu to izmanto cilvēki. Sociotopa metode tiecas veicināt parku un dabas telpu attīstību, vienlaikus nodrošinot pilsētu blīvēšanu un izaugsmi. To var iedalīt četros galvenajos posmos. Pirmais posms ietver visu dabas teritoriju inventarizācijas apkopošanu noteiktā teritorijā. Otrais posms ietver konsultēšanos ar ekspertiem, kuri nosaka veidus, kā tiek izmantota katra inventarizācijā identificētā vieta, katrs sociotops, un, pats galvenais, <u>sociālo vērtību, kas tiek piešķirta šīm telpām.</u> Trešais solis ir veikt lietotāju aptauju, lai noteiktu, kādas faktiskās vērtības cilvēki uz vietas piešķir attiecīgajām teritorijām, vai tās būtu materiālas (prakse) vai nemateriālas (uztvere). Visbeidzot, ceturtais metodes posms ietver sintēzes izveidi sociotopu kartes veidā. Šī karte var palīdzēt atklāt ainavas un pilsētvides vietas, izmantojot to izmantošanas veidus, un ļauj attiecīgajiem vietējiem dalībniekiem pieņemt plānošanas lēmumus. Pilsētvides bioreģions: teritoriālisma pieeja kā ainavu pārvaldības metode Pilsētas bioreģiona koncepcija uzskata teritoriju par attīstības pamatvienību, kas stingri balstīta vietējā vidē un nepieciešamībā attīstīt konkrētus resursus – sociālos, kultūras, politiskos, ekonomiskos vai dabas resursus. Šādos apstākļos reģions kļūst par atskaites skalu, kas sava lieluma dēļ nodrošina pozitīvu un dinamisku mijiedarbību starp apdzīvotās telpas pilsētas un lauku komponentiem. Šajā ziņā tas tiek uzskatīts par alternatīvu metropolei un tās klasiskajam urbanizācijas modelim. Pilsētas bioreģiona koncepcija jau ir ietekmējusi noteiktu metropoles teritoriju plānošanu, kurās dominē policentrisms un polikultūra. Tā sniedz iespēju izmantot daudznozaru teritoriālos novērtējumus un pieņemt plānošanas lēmumus atbilstoši teritorijas mērogam, ko pēc tam var iestrādāt pilsētplānošanas dokumentos. Vietējās ieinteresētās personas parasti izrāda interesi par ainavas jautājumiem diskusijās par ekoloģisko koridoru vai “zaļo/zilo jostu” izveidi. Viņus uztrauc arī jautājumi, kas saistīti ar fosilā kurināmā saglabāšanu saistībā ar mobilitāti un mājokļiem, kā arī ar vietējo atjaunojamās enerģijas ražošanu.	jā	~ iestrādāts ārtelpas plānojuma izstrādes metodē; sociotopus tiešā veidā nav plānots kartētmm ~ materiālas (prakse) vai nemateriālas (uztvere) iekļaut ieteikumos > ainavas kultūras un pratības, tostarp nemateriālās ainavas, vairošana ~ bioreģiona pieeju plānots piemērot netieši TIAN iekļaujot prasības dabai ētiskas pilsētas dzīves praksēm ~ policentrismu un polikultūru plānots nostiprināt apkaimēs un raksturīgās ainavas > tā vairojot daudzveidību un stiprinot apkaimju identitāti un kopienu	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
(2.3.) Ainavu urbanisms: ainava kā pilsētvides dizaina virzītājspēks Ainavu urbanisma pieeja ir daudz vairāk orientēta uz dizainu, nevis plānošanu. Aizstājot arhitektūru ar ainavu kā pilsētu pamatelementu, tā piedāvā radikālāku ekoloģisku attīstības vīziju un pārstāv jaunu urbanisma formu, kas pievērš īpašu uzmanību jau esošo vietu un ainavu sistēmu raksturīgajām iezīmēm. Ainava kā potenciāla avots aizstāj arhitektūru kā dizaina pamatu. Ainavu urbanisms nesaskata dihotomiju starp pilsētu un ainavu un tā vietā uzskata tās par vienu veselu.	jā	ārtelpas plānojuma uzbūves pamats	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
3. Atsaucieties uz šīs jaunās, ainavā balstītās pilsētplānošanas organizēšanas principiem. Balstoties uz šiem teorētiskajiem priekšlikumiem un paturot prātā ieteikuma noteikumus Saskaņā ar CM/Rec(2019)8 Ainava un demokrātija: sabiedrības līdzdalība ir iespējams identificēt desmit šī jaunā veida ainavā balstītas pilsētplānošanas organizēšanas principus.	jā			
(3.) 1. Ainava kā domāšanas un rīcības veids ārpus dabas un kultūras Vides krīzes steidzamā rakstura dēļ ir jāpārdomā attiecības starp cilvēku un dabu. Mūsdienās notiekošā urbanizācija joprojām attīstās tā, ka tā lielā mērā ietekmē vides līdzsvaru, un tā ir viens no galvenajiem globālās sasilšanas faktoriem. Pašreizējais stāvoklis ir domāšanas rezultāts, kas novelk asu robežu starp dabu un kultūru un cilvēku izvirza Visuma centrā. Tomēr konvencijas izpratnē ainava nozīmē teritoriju, kā to uztver cilvēki, kuras raksturs ir “dabisko un/vai cilvēcisko faktoru darbības un mijiedarbības” rezultāts (1. panta a) punkts). Katra Puse apņemas likumā atzīt ainavas par “būtisku cilvēku apkārtnes sastāvdaļu, viņu kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un viņu identitātes pamatu” (5. panta a) punkts). Balstoties uz individuālu un kolektīvu uztveres sistēmu, ainavas pieeja var būt veids, kā izprast un ieviest pārmaiņas vietējā teritorijā. Valsts politika un plānošanas vai pilsētu attīstības stratēģijas, kuru mērķis ir izmantot teritorijas dabas un kultūras vērtības, var kļūt efektīvākas, ja tām pieiet no ainavas integratīvās perspektīvas.	jā	ainavas pieeja > ārtelpas plānojuma uzbūves pamats	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
(3.) 2. Iepazīties ar apgabala vēsturi un ģeogrāfiju: ainava kā pamats jauna veida pilsētplānošanai Ainava ir rezultāts tam, kā katrā vietējā kopiena vēstures gaitā ir interpretējusi teritorijas ģeogrāfiju. Jauna veida pilsētplānošanai vajadzētu atdzīvināt cilvēku interesi par ainavas dabas un kultūras iezīmēm. Mērķis ir radīt inovatīvu urbānisma veidu, kas turpinātu esošo, harmonijā ar ainavām. <u>Sabiedrības ieinteresētajām personām būtu jāpiešķir lielāka kontrole, veicinot pilsētplānošanas veidus, kas pārdomā ainavu plānošanu un dizainu.</u> Šajā kontekstā ir lietderīgi no jauna pievērst uzmanību noteiktu profesiju (piemēram, arhitektu, plānotāju, ainavu arhitektu un mākslinieku) lomai mūsdienu pilsētvides attīstībā.	jā	ieteikums ~ ainavas kultūras un ainavas pratības vairošana TIAN: ~ noteikt kompetentu ainavu profesiju pārstāvību plānošanas un būvniecības jomās pašvaldībā un iepirkumos, tostarp ainavu arhitektu, ainavu ģeogrāfu, pilsētas koku ekspertu, ainavu plānotāju, arhitektu, mākslinieku, iekļaušana	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

(3.) 3. Veicināt pilsētvides dabu un augstas kvalitātes apbūvēto vidi Ainavu aizsardzībai, pārvaldībai un plānošanai būtu jāaizstāj nepiemērotas telpiskās attīstības formas, piemēram, kur daba tiek mākslīgi atjaunota vietās, kur tā iepriekš nepastāvēja, un “mākslīgi pārveidota” vietās, kur tā jau bija dzīva un vesela. Laiks, kad telpu, zemi un dabu varēja uzskatīt par resursiem vai precēm, ko var patērēt bezgalīgi, ir pagājis . Drīzāk ir jāapzinās ne tikai to lietderība, bet arī to vērtība. <u>Ir jāmaina arī tas, kā mēs uztveram pilsētu dabas telpas un “parasto” bioloģisko daudzveidību, jo tās ar zemām izmaksām un nelielu uzturēšanas nepieciešamību nodrošina vairākus ekosistēmu pakalpojumus ļoti ierobežotā vidē, kas ir pilsētvide. Jāpieliek arī pūles, lai saglabātu arheoloģisko un arhitektūras mantojumu, lai nodrošinātu augstas kvalitātes apbūvēto vidi (ēkas, ceļi, parki un citas ērtības) un lai jebkuras jaunas ēkas un infrastruktūra harmoniski iekļautos esošajā ainavā.</u>	jā	~ paskaidrojuma raksts ~ ainavu arhitektūras konkursu teritorijas ~ ieteikums dibināt ainavas pārvaldības koordinācijas padomi un struktūru (nodaļu) ainavas operatīvai pārvaldībai	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
(3.) 4. Atklāt un atzīt pilsētvides ainavu dabas un kultūras vērtību Periurbanizācijas un metropolizācijas procesi rada, iekļauj un pievieno ne tikai "cietvielas" (apbūvētas telpas), bet arī "tukšumus" (neapbūvētas telpas), kam ir ļoti atšķirīgas īpašības un funkcijas. Šis atšķirības noved pie nozaru politikas, kas neļauj visas teritorijas iezīmes aplūkot visaptverošā un saskaņotā veidā. Jauna veida pilsētplānošana var ļaut tās uzskatīt par vienotu veselumu, no ainavas perspektīvas. Tas jo īpaši nozīmē <u>skatīties tālāk par hierarhiju, kas pastāv starp dažādiem dabas elementiem, nošķirot tos, kas ir “ievērojami”, no tiem, kas ir mazāk tādi. Tādēļ katra dabas iezīme, lai cik maza vai ikdienišķa tā būtu, ir jāsaprot, jāatjauno un jāpārvalda, pienācīgi ņemot vērā tās situāciju un lomu attiecīgās teritorijas ekoloģiskajā tīklā. Šajā nolūkā ainavu identificēšanas un klasificēšanas centieniem jābalstās uz visu dabas parādību pilnīgu uzskaiti un labāku to raksturlielumu izpratni,</u> lai izstrādātu plānošanas un projektēšanas risinājumus, kas ir pilnībā pielāgoti atsevišķu teritoriju īpašajām sociālajām, ekoloģiskajām un kultūras iezīmēm.	jā	ārtelpas plānojuma kompozīcijas pieejas pamats : ~ cietvielas - tukšuma attiecības ainavas veselumā (pozitīvas - negatīvas telpas pieeja) grafiskā daļa, TIAN: ~ ainavas daudzveidības un ainavas elementu daudzveidības kartēšana un klasificēšana ~ ainavas tiklojuma pieejas stiprināšana (daudzveidīgās saiknēs) ieteikums: ~ visu dabas parādību, ainavu un ainavas elementu pilnīga uzskaitē	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
(3.) 5. Atklāt un atzīt pilsētvides ainavu agronomisko vērtību Pilsētām un laukiem vienmēr ir bijušas uz savstarpīgumu balstītas attiecības, taču šī savstarpējā atkarība ir pakāpeniski mazinājusies. Pilsētas un lauku apvidi ir attālinājušies viens no otra gan fiziski, gan simboliski. Šajā kontekstā pilsētu iekšpilsētas un piepilsētu lauksaimniecības teritorijas ātri vien tika uzskatītas par <u>zemes bankām</u>, kas paredzētas pilsētu attīstībai. Tomēr, ņemot vērā dažādās veselības un lauksaimniecības krīzes, lauksaimniecība atkal ir kļuvusi ne tikai par sabiedrisku, bet arī ļoti urbānu problēmu, un tagad, arvien lielākas pilsētnieku grupas acīs, tā ir ieguvusi jaunas lomas, kas pārsniedz tikai ražošanu. <u>Ainavas dimensija ir pilnībā jāatzīst kā integrācijas, tostarp telpiskās integrācijas, faktors.</u> Jo mūsdienās notiekošais urbanizācijas process aptver dažāda veida lauksaimniecības teritorijas. Tāpēc pilsētplānošanas atbildīgajām personām šī iespēja jāizmanto, lai attīstītu patiesi vietējo lauksaimniecību, kas risina dažādas pārtikas ražošanas problēmas. Ir jāsamazina piegādes ķēžu oglekļa pēdas nospiedums, vienlaikus ierobežojot lielo pilsētu atkarību no tāliem avotiem. Tas ietver arī arvien pieaugošo sociālo cerību apmierināšanu gan attiecībā uz vietējo lauksaimniecības produkciju, kas tiek atzīta par veselīgu un augstas kvalitātes, gan attiecībā uz iespēju atjaunot tiešu saikni ar zemi. Jebkādiem centieniem atbildīgi pārvaldīt pilsētvidi jākoncentrējas uz esošo saimniecību saglabāšanu un attīstību, savedot tās kopā ar vietējiem patērētājiem un mudinot viņus pieņemt arvien videi draudzīgāku praksi. Vienlaikus būtu jāveicina jaunas uzņēmumu un vietējo iedzīvotāju piesavināšanās formas pilsētu iekštelpās, atvēlot vietu eksperimentiem ar pilsētu lauksaimniecību.	jā	TIAN, grafiskā daļa: ~ kopienu dārzi ar videi draudzīgu praksi ~ pilsētas augļu dārzi ar videi draudzīgu praksi TIAN ~ pilsētas augšņu aizsardzība ~ gruntsūdeņu un gaisa piesārņošanas prevencija ~ bioremediācija	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
(3.) 6. Izstrādāt starpdisciplināras pieejas ainavai Ainava jāuztver kā kopīga atbilde uz dažādiem telpiskajiem izaicinājumiem. Tās apsvēršanai ir <u>nepieciešamas dažādas prasmes un pieejas, kas aptver gan zinātnes, gan operacionālās/tehniskās jomas.</u> Ir nepieciešamas nedalāmas, daudznozaru vai starpdisciplināras iniciatīvas, kas var sniegt dažādas perspektīvas par pilsētas realitāti, kā arī transdisciplināras pieejas, kas spēj apvienot zināšanas un zinātību, lai domātu pāri tradicionālajām robežām un radītu strukturālu ietekmi teritorijās. Ainavai vairs nevajadzētu būt tikai dažu speciālistu jomai. Gluži pretēji, zinātnes un profesionālās disciplīnas, kas aicinātas piedalīties jauna veida urbānisma attīstībā, ir jāmudina pieņemt patiesu ainavu kultūru. Ir svarīgi, lai šāda disciplināra savstarpēja bagātināšanās tiktu veicināta augstākās izglītības pētniecības un apmācības programmu ietvaros. Ir svarīgi, lai šī starpdisciplinārā ainavu kultūra tiktu ieviesta urbanizētās teritorijās. Tādēļ tai ir jāķļūst par <u>reālu prasību pilsētplānošanas shēmās, tostarp jo īpaši tajās, ko pasūtījušas valsts iestādes, kā arī attīstības shēmās, kurās iesaistīti privāti operatori.</u>	jā	TIAN iekļaut ainavas pieeju	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

(3.) 7. Apsveriet ainavu kā tiltu starp plānošanu un dizainu Viens no ievērojamākajiem mūsdienu urbanizācijas radīto nelabvēlīgo ainavas efektu cēloņiem ir zināmā mērā pastāvošā neatbilstība starp pilsētplānošanu, kas organizēta ap publisko sektoru, un pilsētprojektēšanu, kas attīstās ap privāto uzņēmējdarbību. Tā kā ainava ir jārisina visos līmeņos (nacionālā, reģionālā un vietējā), tā ietver savstarpēji papildinošas pozīcijas, kurām nepieciešama rūpīga koordinācija. Tādēļ tai jābalstās uz atbilstošu saikni starp pilsētplānošanu un pilsēt būvniecību. Bez šīs papildināmības nav iespējams iesaistīt katru ainavas elementu teritorijas, enerģētikas sektora un dabiskās vides darbībā. Kā transversāls instruments ainava prasa lielāku dialogu starp informētām līgumslēdzējām iestādēm un projektu vadītājiem, kas vēlas sniegt izglītojošu informāciju. Šādos jautājumos <u>attīstības plāni nevar patiesi gūt panākumus, ja vien tie jau sākotnēji nav pienācīgi pasūtīti.</u>	jā	~ ieteikums dibināt ainavas pārvaldības koordinācijas padomi un struktūru (nodaļu) ainavas operatīvai pārvaldībai	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
(3.) 8. Ar ainavas palīdzību veicināt jaunu pilsētvides formu rašanos, kuru pamatā ir pilsētas un dabas hibridizācija <u>Tas nav gadījums, kad, aizbīdīnoties ar ainavu un tajās esošo ekosistēmu aizsardzību, tiek noliegtas reālās urbanizācijas vajadzības, ko rada pastāvīgā pilsētu iedzīvotāju skaita pieaugums;</u> tas nav arī jautājums par šo ainavu un to ekosistēmu pamešanu. Izaicinājums ir izstrādāt pilsētplānošanas pieejas un projektus, kas cenšas saskaņot šīs imperatīvus. Šajā nolūkā ainavu var izmantot kā jauna veida urbanisma pamatu, līdzekli un mērķi. Runa nav par fiksētu, nostalgisku vai retrogrādu attīstības vīziju uzspiešanu. Tas ir līdzeklis, lai atrastu idejas kompozīcijai un būvniecībai teritoriju ģeogrāfijā un vēsturē, kas atbilst esošā nepārtrauktībai un harmonijai, vienlaikus efektīvi reaģējot uz mūsu laikmeta ekoloģiskajām prasībām. Kā projekta kopīgajam pavedienam ainavai ir jāatbilst iedzīvotāju vajadzībām aktivitāšu, mājokļu un mobilitātes ziņā, vienlaikus pilnībā respektējot vietējos dabas un kultūras resursus. Šāda pieeja prasa pilsētvides atjaunošanas projektus, kas definē jaunas pilsētas un dabas hibridizācijas formas.	jā	ārtelpas plānojuma uzbūves pamats	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
(3.) 9. Iesaistīties ikdienas ainavu veidošanā, lai pilsētplānošanas lēmumos iesaistītu tur dzīvojošos Pilsētplānošanas process neatspoguļo tikai vietējo pašvaldību vai privāto uzņēmumu prioritātes, kas iesaistīti pilsētu attīstībā. Tas lielā mērā ir saistīts arī ar sociālajām vēlmēm attiecībā uz to, kā teritorijas tiek apdzīvotas. Daudzējādā ziņā šīs vēlmes var šķist paradoksālas, arvien vairāk meklējot kontaktu ar slavinātu dabu, bet vienlaikus veicinot tās iznīcināšanu, izmantojot veidus, kā tās izpaužas pilsētu attīstībā. Šajā kontekstā pilsētplānošana prasa lielāku iedzīvotāju izpratni par ainavas jautājumiem. Tas ietver ne tikai izcilas ainavas, bet arī parastas, ikdienas ainavas, kas bieži vien nosaka iedzīvotāju pieķeršanos zemei. Tāpēc tieši caur tām var sākt parādīties potenciālie sviras iedzīvotāju mobilizācijai un apmācībai būt labiem zemes pārvaldniekiem. Jaunā stila pilsētplānošanas/dizaina projektā tas paredz, ka, neskatoties uz daudzveidību, visi, kam ir interese par teritoriju, spēj iesaistīties dažādajos ainavu veidojošajos elementos. Lai tas notiktu, sabiedrībā ir jāveicina patiesa ainavu kultūra. Šādu demokratizāciju var panākt ar izglītības un izpratnes veicināšanas pasākumiem.	jā	ainavas kultūras un ainavas pratības vairošana	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
(3.) 10. Atzīt ainavu par pilsētplānotāju politikas jautājumu Tā kā ainava var būt teritoriālā projekta vadlīnija, ir svarīgi nodrošināt, lai telpiskās plānošanas un pilsētu attīstības politikā tiktu pilnībā ņemtas vērā ainavas vērtības un funkcijas. Tādējādi ainavu var uzskatīt par pilsētvides attīstības pamatu, līdzekli un mērķi, kas pielāgots ekonomiskajām un sociālajām prasībām, lai risinātu klimata pārmaiņu, ūdens un gaisa piesārņojuma, augsnes degradācijas un sugu izzušanas radītās problēmas.	jā	paskaidrojuma raksts	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

Ieteikums par ainavu un ievērojamu vietu skaistuma un rakstura aizsardzību, UNESCO, 1962 https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-concerning-safeguarding-beauty-and-character-landscapes-and-sites	1. Šā ieteikuma nolūkā ainavu un teritoriju skaistuma un raksturīguma saglabāšana nozīmē dabas, lauku un pilsētu ainavu un teritoriju, kas ir vai nu dabiski, vai cilvēka veidoti, saglabāšanu un, ja iespējams, atjaunošanu, ja tām ir kultūras vai estētiska nozīme vai tās veido tipisku dabas vidi. ...Šiem pasākumiem jo īpaši jāietver tādu darbu un darbību uzraudzība, kas var kaitēt ainavām un vietām, piemēram: a) visa veida publisko un privāto ēku būvniecība. Tās jāprojektē tā, lai tās atbilstu noteiktām estētiskām prasībām attiecībā uz pašu ēku un, izvairoties no vieglas noteiktu tradicionālu un gleznainu formu imitācijas, būtu saskaņā ar vispārējo atmosfēru, kuru vēlas saglabāt ; b) ceļu būvniecība; c) augstsprieguma vai zemsprieguma elektropārvades līnijas, enerģijas ražošanas un pārvades iekārtas un aprīkojums, lidlauki, apraides un televīzijas stacijas utt.; c) augstsprieguma vai zemsprieguma elektropārvades līnijas, elektroenerģijas ražošanas un pārvades iekārtas un aprīkojums, lidlauki, apraides un televīzijas stacijas utt.; d) degvielas uzpildes stacijas; e) reklāmas stendi un apgaismotas izkārtnes; f) mežu izciršana, tostarp to koku izciršana, kas veicina ainavas skaistumu, jo īpaši koki, kas aug gar maģistrālēm vai aleju malām; (g) Gaisa un ūdens piesārņošana; (h) Ražošana raktuvēs un karjeros un to atkritumu apglabāšana; (i) Avotu ūdens cauruļvadi, apūdeņošanas darbi, dambji, kanāli, akvedukti, upju regulēšanas darbi utt.; (j) Kempings; (k) Nolietoto materiālu un atkritumu, kā arī sadzīves, komerciālo vai rūpniecisko lūžņu izgāšana.	jā	paskaidrojuma raksts	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO, 1972; LV:1997	UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību īstenošanas vadlīnijās nosaka ka nominētās mantojuma vietas īpašas nozīmes universālā vērtība var tikt pamatota ar vienu vai vairākiem no sekojošiem kritērijiem. To vidū nominētā mantojuma vieta: 3.1.2. demonstrē nozīmīgu cilvēces vērtību mijiedarbi kādā laika posmā, kādā pasaules kultūras apgabalā saistībā ar arhitektūras vai tehnoloģiju, monumentālās mākslas, pilsētu plānošanas vai ainavu dizaina attīstību; 3.1.4. ir izcils kāda ēkas veida, arhitektūras vai tehnoloģiska ansambļa, vai ainavas paraugs, kas ilustrē nozīmīgu(-s) posmu(-s) cilvēces vēsturē.	nē - pilnvērtīgākai mērķu sasniegšanai, lietojamās Pasaules mantojuma īstenošanas vadlīnijas, UNESCO, 1992 un UNESCO Ieteikums par vēsturisko pilsētas ainavu ar terminu skaidrojumu			Ietvarama atsauce
Pasaules mantojuma īstenošanas vadlīnijas, UNESCO, 1992	papildinot ar kultūrainavas jēdzienu. KULTŪRAINAVAS Definīcija 6. Kultūrainavas ir kultūras objekti, kas ir “cilvēka un dabas kopīgi radīti”, kā noteikts Konvencijas 1. pantā. Tās ilustrē cilvēku sabiedrības un apdzīvotas vietas evolūciju laika gaitā fizisku ierobežojumu un/vai iespēju ietekmē, ko rada dabiskā vide un secīgi ārējie un iekšējie sociālie, ekonomiskie un kultūras spēki. 7. Tās būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to īpašas nozīmes universālo vērtību un to, kuru skaidri definētu ģeokulturālu reģionu tās pārstāv, kā arī ņemot vērā to spēju atainot būtiskos un atšķirīgos šo reģionu kultūras elementus. 8. Termins “kultūrainava” ietver cilvēka un tā dabiskās vides mijiedarbības izpausmju dažādību. 9. Kultūrainavas bieži vien ataino īpašas ilgtspējīga zemes izmantojuma metodes, kuras ir izveidotas, ņemot vērā dabiskās vides raksturīgās iezīmes un ierobežojumus, un parāda īpašu garīgu saikni ar dabu. Kultūrainavu aizsardzība var palīdzēt attīstīt mūsdienīgas ilgtspējīga zemes izmantojuma metodes un var saglabāt vai paaugstināt ainavas dabas vērtības. Tradicionālo zemes izmantojuma formu pastāvīga esamība daudzos pasaules reģionos nodrošina bioloģisko daudzveidību. Tāpēc tradicionālo kultūrainavu aizsardzība palīdz saglabāt bioloģisko daudzveidību. Definīcija un kategorijas 10. Kultūrainavas iedala trīs galvenajās kategorijās. i) Visvieglāk identificējamā ir skaidri noteikta ainava, ko cilvēks ir izplānojis un radījis ar nodomu. Šeit ietilpst estētiskos nolūkos veidoti dārzi un parka ainavas, kas bieži vien (bet ne vienmēr) ir saistīti ar reliģiskām vai citām monumentālām ēkām un ansambļiem. ii) Otrā kategorija ir organiski izveidojušies ainava. Tās sākotnējais cēlonis ir kāda sociāla, ekonomiska, administratīva un/vai reliģiska nepieciešamība, un pašreizējo formu tā ir ieguvusi, veidojoties tās dabiskajā vidē un reaģējot uz šo vidi. Šādu ainavu forma un tās veidojošie elementi atspoguļo šo attīstības procesu. Tās iedala divās apakškategorijās: - reliкта (jeb fosiliju) ainava ir tāda ainava, kurā evolūcijas process ir pēkšņi vai noteiktā laikposmā beidzies jau pagātnē. Tomēr ainavas nozīmīgas atšķirīgās iezīmes ir joprojām redzamas materiālā veidā;	jā	TP izstrādes metode un pieeja	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO) Ģenerālā konference, 36. sesija Ieteikums par vēsturisko pilsētas ainavu ar terminu skaidrojumu 2011. gada 10. novembris	PREAMBULA ņemot vērā to, ka vēsturiskās pilsētas teritorijas ir viena no bagātākajām un daudzpusīgākajām izpaušmēm mūsu kopīgajam kultūras mantojumam, ko veidojušas daudzas paaudzes un kas ir cilvēces centienu galvenā liecība gan telpā, gan laikā; ņemot vērā to, ka pilsētu kultūras mantojums ir cilvēces sociālā, kultūras un ekonomiskā vērtība, ko veido to vērtību vēsturiskais uzslāņojums, kuras radījušas agrākās un pašreizējās kultūras, un tradīciju un pieredzes bagātība, kura par tādu atzīta savas daudzveidības dēļ; ņemot vērā arī to, ka urbanizācija norisinās cilvēces vēsturē līdz šim nepieredzētā mērogā un ka visā pasaulē tā rada milzīgas sociālekonomiskas pārmaiņas un uzplaukumu, un to vajadzētu reglamentēt vietējā, valsts, reģionālā un starptautiskā līmenī; atzīstot dzīvo pilsētu dinamiskumu; ievērojot to, ka strauja un nereti nekontrolēta attīstība pārveido pilsētu teritorijas un to vidi un ka tā var izraisīt pilsētu kultūras mantojuma sadrumstalotību un sabrukumu, spēcīgi ietekmējot sabiedrības vērtības visā pasaulē; tā kā, lai atbalstītu dabas un kultūras mantojuma aizsardzību, ir jāpievērš īpaša uzmanība vēsturisko pilsētas teritoriju saglabāšanas, pārvaldības un plānošanas stratēģiju integrācijai vietējās attīstības un pilsētplānošanas procesos, piemēram, <u>mūsdienu arhitektūras un infrastruktūras attīstībā, kur ainavu pieejas izmantošana palīdzētu saglabāt pilsētu identitāti;</u> IEVADS 5. Šis ieteikums paredzēts, lai palīdzētu labāk integrēt un pielāgot pilsētu kultūras mantojuma saglabāšanas stratēģijas plašākiem mērķiem – vispārējai ilgtspējīgai attīstībai, lai veicinātu publiskus un privātus pasākumus, kuru mērķis ir saglabāt un uzlabot cilvēka dzīves vides kvalitāti. <u>Šis ieteikums ierosina izmantot ainavu pieeju vēsturisko teritoriju identificēšanā, saglabāšanā un pārvaldībā šo teritoriju plašākā pilsētas kontekstā, ņemot vērā to fizisko formu kopsakarības, to telpisko izvietojumu un kopsakarību, to dabiskās iezīmes un vidi un to sociālās, kultūras un ekonomiskās vērtības.</u>	jā	TP iztrādes pamata metode.	Nav ietverts	Ietverams
	I. DEFINĪCIJAS 8. Vēsturiskā pilsētas ainava ir pilsētas ainava, kas izveidojusies, vēsturiski <u>uzslāņojoties kultūras un dabas vērtībām un to raksturojošajiem elementiem;</u> šis jēdziens ir plašāks par jēdzienu “vēsturiskais centrs” vai “ansamblis”, un tas attiecas arī uz plašāku pilsētas kontekstu un tā ģeogrāfisko novietojumu. 9. Šis plašākais konteksts cita starpā ir objekta topogrāfija, ģeomorfoloģija, hidroloģija un raksturīgās iezīmes; tā radītā vide – gan vēsturiskā, gan mūsdienu; tā virszemes un pazemes infrastruktūra; tā ārtelpas un dārzi, tā zemes izmantošanas veidi un telpiskais izvietojums; uztvere un vizuālā saistība, un citi pilsētas struktūras elementi. Tas ietver arī sociālās un kultūras paražas un vērtības, ekonomikas procesus un mantojuma nemateriālās dimensijas, kas attiecas uz daudzveidību un identitāti. 10. Šī definīcija ir pamats vispusīgai un kompleksai pieejai attiecībā uz vēsturisko pilsētas ainavu identifikāciju, novērtēšanu, saglabāšanu un pārvaldību atbilstoši ilgtspējīgas attīstības vispārējām pamatnostādņēm. <u>11. Vēsturisko pilsētas ainavu pieejas mērķis ir saglabāt cilvēka dzīves vides kvalitāti, veicināt pilsētas telpu produktīvu un ilgtspējīgu izmantošanu, vienlaikus atzīstot pilsētvides dinamiskumu, un sekmēt sociālo un funkcionālo daudzveidību. Šīs politikas mērķis ir gan pilsētu kultūras mantojuma saglabāšana, gan sociālā un ekonomiskā attīstība. Tās pamatā ir līdzsvarotas un ilgstpējīgas attiecības starp urbanizēto un dabisko vidi un starp pašreizējo un nākamo paaudžu vajadzībām un pagātnes mantojumu.</u> 12. Vēsturisko pilsētas ainavu pieeja kultūras daudzveidību un radošumu atzīst par galvenajām vērtībām cilvēka attīstībai un sociālajai un ekonomiskajai attīstībai, kā arī nodrošina līdzekļus, lai varētu veikt fiziskos un sociālos pārveidojumus un nodrošināt, lai mūsdienās veiktie pārveidojumi harmoniski iekļautos vēsturiskajā vidē, ievērojot arī reģionālo kontekstu. 13. Vēsturisko pilsētas ainavu pieeja ņem vērā vietējo kopienu tradīcijas un uztveri, vienlaikus respektējot valsts un starptautisko kopienu vērtības	jā	TIAN ~ definīcija Paskaidrojuma raksts ~ ainavas urbānisms	Nav ietverts	Ietverams
	Vide 19. Cilvēku apmetnes vienmēr ir pielāgojušās klimata un vides izmaiņām, tostarp katastrofu izraisītām izmaiņām. Tomēr pašreizējo izmaiņu intensitāte un ātrums apdraud mūsu komplicēto urbanizēto vidi. Lai pienācīgi rūpētos par vidi, jo īpaši ūdens un enerģijas patēriņu, ir nepieciešamas pieejas un jauni pilsētas dzīves modeļi, kuru pamatā ir politika un prakse, kas ņem vērā ekoloģiski jutīgus jautājumus, un kuru mērķis ir stiprināt ilgtspējību un pilsētas dzīves kvalitāti. Daudzās no šīm ierosmēm būtu jāietver dabas un kultūras mantojums kā ilgtspējīgas attīstības resurss.		Paskaidrojuma raksts	Nav ietverts	Ietverams
	POLITIKA 21. ...lai atrisinātu pašreizējās un turpmākās problēmas, ir jāveido un jāisteno jaunas paaudzes valsts politika, lai identificētu un aizsargātu urbanizētās vides vēsturisko uzslāņojumu un līdzsvaru starp kultūras un dabas vērtībām.		Paskaidrojuma raksts	Nav ietverts	Ietverams

Konvencija Eiropas arhitektūras mantojuma aizsardzībai , Eiropas Padome, 1985; LV:2003	Arhitektūras mantojuma definīcija 1. pants Šajā konvencijā ar "arhitektūras mantojumu" tiek saprasti sekojoši nekustamie objekti: 1. pieminekļi: visas ēkas un konstrukcijas, kas izraisa īpašu vēsturisku, arheoloģisku, māksliniecisku, zinātnisku, sociālu vai tehnisku interesi, ieskaitot to detaļas un rotājumus; 2. ēku grupas: viendabīgas pilsētu un lauku ēku grupas, kas ir vēsturiski, arheoloģiski, mākslinieciski, zinātniski, sociāli vai tehniski nozīmīgas, kas ir pietiekami kompaktas, lai veidotu topogrāfiski norobežojamas vienības; 3. nozīmīgas vietas: kombinēti cilvēka un dabas veidojumi , kas ir teritorijas ar īpašu apbūvi un ir pietiekami raksturīgas un viendabīgas, lai būtu topogrāfiski norobežojamas un izraisītu īpašu vēsturisku, arheoloģisku, māksliniecisku, zinātnisku, sociālu vai tehnisku interesi.izsargājamo objektu noteikšana 2. pants Lai precīzi noteiktu aizsargājamās pieminekļus, ēku grupas un nozīmīgas vietas, katra Dalībvalsts apņemas izmantot inventarizāciju un gadījumā, ja attiecīgie objekti ir apdraudēti, pēc iespējas ātri izstrādāt attiecīgu dokumentāciju.	nē - pilnvērtīgākai mērķu sasniegšanai, lietojami UNESCO Ieteikums par vēsturisko pilsētas ainavu ar terminu skaidrojumu	Nav attiecināms		Nav ietverams
	4. pants Katra Dalībvalsts apņemas: 1. atbilstoši aplūkojamo objektu aizsardzības likumdošanai, īstenot attiecīgus pārraudzības un pilnvarošanas pasākumus; 2. novērst aizsargājamo objektu izkropļošanu, bojāšanu vai iznīcināšanu. Lai to sasniegtu, katra Dalībvalsts apņemas ieviest, ja tas vēl nav izdarīts, likumdošanu, kas: a. pieprasa iesniegt attiecīgās institūcijās visus tos plānus, kuros paredzēts iznīcināt vai pārveidot pieminekļus, kuri jau tiek aizsargāti vai arī attiecībā uz kuriem ir noteikti aizsardzības pasākumi, kā arī jebkurus citus plānus, kas ietekmē šo pieminekļu apkārtni; b. pieprasa iesniegt attiecīgās institūcijās visus tos plānus, kas iespaido ēku grupas vai to daļas, vai arī nozīmīgas vietas un kas paredz - ēku iznīcināšanu - jaunu ēku celtniecību - nozīmīgas izmaiņas, kas kaitē ēku vai nozīmīgu vietu raksturam; c. ļauj varas iestādēm pieprasīt no aizsargājamā īpašuma īpašnieka veikt darbu vai veikt šādu darbu pašiem, ja īpašnieks to neveic; d. pieļauj aizsargājamā īpašuma atsavināšanu.	nē - pilnvērtīgākai mērķu sasniegšanai, lietojami UNESCO Ieteikums par vēsturisko pilsētas ainavu ar terminu skaidrojumu	Nav attiecināms		Nav ietverams
	7. pants Katra Dalībvalsts apņemas veicināt vispārējus vides uzlabošanas pasākumus pieminekļu apkārtņē , ēku grupās un nozīmīgās vietās.	jā	TIAN ~ nosacijumos ietvert pieminekļu ārtelpu		Ietverams
	Kultūras pieminekļu saglabāšanas politika 10. pants Katra Dalībvalsts apņemas pieņemt saskaņotas saglabāšanas politiku, kas: 1. ietvert arhitektūras mantojuma aizsardzību kā vienu no būtiskiem pilsētu un lauku plānošanas mērķiem un nodrošināt, lai šo prasību ņemtu vērā, gan izstrādājot teritorijas attīstības plānus, gan izsniedzot atļaujas darbu veikšanai; 2. izstrādāt arhitektūras mantojuma atjaunošanas un uzturēšanas programmas	nē - pilnvērtīgākai mērķu sasniegšanai, lietojami UNESCO Ieteikums par vēsturisko pilsētas ainavu ar terminu skaidrojumu	Nav attiecināms		Nav ietverams
	Konvenciju par zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību, UNESCO, 2001	jā	Paskaidrojuma raksts	Nav ietverts	Ietverams

Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, UNESCO, 2003, LV:2005	2. pants - Definīcijas Šīs Konvencijas ietvaros 1. "Nemateriālais kultūras mantojums" nozīmē paražas, spēles un mutvārdu izpausmes formas, zināšanas un prasmes, kā arī ar tiem saistītus instrumentus, priekšmetus, artefaktus un kultūrtelpas, ko kopienas, grupas un dažos gadījumos - atsevišķi indivīdi atzīst par sava kultūras mantojuma daļu. Šo nemateriālo kultūras mantojumu, kas tiek nodots no paaudzes paaudzē, kopienas un grupas nemitīgi rada no jauna atkarībā no apkārtnējās vides, mijiedarbībā ar dabu un savu vēsturi, un tas veido viņās identitātes un pēctecības izjūtu, tādējādi veicinot cieņu pret kultūras daudzveidību un cilvēka radošo darbību. Šīs Konvencijas ietvaros tiek ņemts vērā tikai tāds nemateriālās kultūras mantojums, kas ir savienojams ar spēkā esošajiem starptautiskajiem cilvēktiesību dokumentiem un prasībām pēc savstarpējas cieņas kopienu, grupu un indivīdu starpā, kā arī pēc ilgtspējīgas attīstības. 2. "Nemateriālais kultūras mantojums", kā tas iepriekš definēts 1.punktā, cita starpā izpaužas šādās jomās: (a) mutvārdu tradīcijas un izpausmes, ieskaitot valodu kā nemateriālā kultūras mantojuma nesēju; (b) spēles mākslas; (c) paražas, rituāli un svētki; (d) zināšanas un paražas, kas saistītas ar dabu un Visumu; (e) tradicionālās amatniecības prasmes. 3. "Saglabāšana" nozīmē veikt darbības, kuru mērķis ir nodrošināt nemateriālā kultūras mantojuma dzīvotspēju, ieskaitot tā identifikāciju, dokumentēšanu, pētniecību, saglabāšanu, aizsardzību, popularizēšanu, vērtības nostiprināšanu, tālāknodošanu, it īpaši ar formālās un neformālās izglītības palīdzību, kā arī atdzīvināt šāda mantojuma dažādus aspektus. 12. pants - Inventarizējošie saraksti 1. Lai nodrošinātu identifikāciju, kuras mērķis ir saglabāt, katrai Dalībvalstij ir jāsastāda, ņemot vērā konkrēto situāciju, viens vai vairāki tās teritorijā esošā nemateriālā kultūras mantojuma inventarizējošie saraksti. Šie inventarizējošie saraksti ir regulāri jāatjauno	Jā	Paskaidrojuma raksts ~ Rīgas pilsētas āreļpas kultūra	Nav ietverts	Ietverams, ja būs pietiekams pamatojums ar datiem
Bērnu tiesību konvencija, 1989, LV: 1992	12. pants 12. pants 1. Dalībvalstis nodrošina, lai ikvienam bērnam, kas ir spējīgs formulēt savu viedokli, būtu tiesības brīvi to paust visos jautājumos, kas viņu skar, turklāt bērna viedoklim jāpievērš pienācīga uzmanība atbilstoši bērna vecumam un brieduma pakāpei. 13. pants 1. Ikvienam bērnam ir tiesības uz vārda brīvību; šīs tiesības ietver brīvību meklēt, saņemt un nodot jebkādu informāciju un idejas neatkarīgi no robežām mutiski, rakstiski vai drukātā veidā, mākslas darbu veidā vai citiem bērna izvēlētiem līdzekļiem. 14. pants 1. Dalībvalstis respektē ikviena bērna tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību. 15. pants 1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz biedrošanās brīvību un miermīlīgas pulcēšanās brīvību. 2. Šo tiesību īstenošanai nedrīkst piemērot citus ierobežojumus kā vien tos, kas paredzēti tiesību aktos un demokrātiskā sabiedrībā nepieciešami, lai aizsargātu valsts vai sabiedrības drošību, sabiedrisko kārtību (ordre public), sabiedrības veselību vai tikumību vai citu personu tiesības un brīvības.	jā	Pētījuma izstrādes gaitā rast bērnu līdzdalības iespējas	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	23. pants 1. Dalībvalstis atzīst, ka ikvienam bērnam ar garīgiem vai fiziskiem traucējumiem jādzīvo pilnvērtīga un cienīga dzīve apstākļos, kas ļauj saglabāt pašcieņu, palīdz uzturēt ticību saviem spēkiem un atvieglo viņu iespējas aktīvi piedalīties sabiedrības dzīvē. 29. pants 1. Dalībvalstis vienojas par to, ka bērnu izglītošanas mērķiem jābūt šādiem: a) attīstīt bērna personību, pilnībā izkopt viņa talantus, kā arī garīgās un fiziskās spējas; e) ieaudzināt cieņu pret dabu. 31. pants 1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz atpūtu un brīvo laiku, tiesības piedalīties spēlēs un izklaides pasākumos, kas atbilst viņa vecumam, un brīvi iesaistīties kultūras dzīvē un nodarboties ar mākslu. 2. Dalībvalstis respektē un atbalsta ikviena bērna tiesības uz pilnvērtīgu līdzdalību kultūras dzīvē un jaunradē un sekmē piemērotu un vienādu iespēju nodrošināšanu kultūras un mākslas jomā, izklaidē un atpūtā	jā	Paskaidrojuma raksts TIAN ~ nosacījumi bērniem pilsētā	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
	31. pants 1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz atpūtu un brīvo laiku, tiesības piedalīties spēlēs un izklaides pasākumos, kas atbilst viņa vecumam, un brīvi iesaistīties kultūras dzīvē un nodarboties ar mākslu. 2. Dalībvalstis respektē un atbalsta ikviena bērna tiesības uz pilnvērtīgu līdzdalību kultūras dzīvē un jaunradē un sekmē piemērotu un vienādu iespēju nodrošināšanu kultūras un mākslas jomā, izklaidē un atpūtā.	jā	Paskaidrojuma raksts TIAN ~ nosacījumi bērniem pilsētā	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām, ANO, 2006, LV: 2010	Definīcijas * "diskriminācija invaliditātes dēļ" nozīmē jebkāda veida nošķiršanu, izslēgšanu vai ierobežošanu invaliditātes dēļ, kuras mērķis ir traucēt vai pilnībā nepieļaut visu politisko, ekonomisko, sociālo, kultūras, pilsonisko vai citu cilvēktiesību un pamatbrīvību atzīšanu, izmantošanu vai īstenošanu vienlīdzīgi ar citiem, vai kurai ir tādas sekas. Tā ietver visas diskriminācijas formas, tostarp saprātīga pielāgojuma atteikumu; * "saprātīgs pielāgojums" nozīmē vajadzīgās un atbilstošās izmaiņas un korekcijas - ja tās konkrētā gadījumā ir nepieciešamas un neuzliek nesamērīgu vai nepamatotu slogu -, lai nodrošinātu, ka personas ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem var izmantot vai īstenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības; * "universālais dizains" nozīmē tādu produktu, vides, programmu un pakalpojumu dizainu, kurus, cik vien iespējams, visi cilvēki var izmantot bez pielāgošanas vai īpaša dizaina nepieciešamības. "Universālais dizains" ietver arī noteiktām personu ar invaliditāti grupām paredzētas atbalsta ierīces, ja tās ir nepieciešamas. 3. pants. Vispārējie principi Šīs konvencijas principi ir: a) cilvēkam piemītošās cieņas, personīgās patstāvības, tostarp personīgās izvēles brīvības, un personas neatkarības ievērošana, b) diskriminācijas aizliegums, c) pilnīga un efektīva līdzdalība un integrācija sabiedrībā, d) cieņa pret atšķirīgo un personu ar invaliditāti kā cilvēku daudzveidības un cilvēces daļas pieņemšana, e) iespēju vienlīdzība, f) pieejamība, g) vīriešu un sieviešu vienlīdzība, h) cieņa pret bērnu ar invaliditāti spēju attīstību un pret bērnu ar invaliditāti tiesībām saglabāt savu identitāti. 9. pants. Pieklūstamība 1. Lai personas ar invaliditāti varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi piedalīties visās dzīves jomās, dalībvalstis veic atbilstošus pasākumus, lai vienlīdzīgi ar citiem nodrošinātu personām ar invaliditāti pieklūstamību būvētai videi, transportam, informācijai un sakariem, tostarp informācijas un komunikācijas tehnoloģijām un sistēmām, un	nē - pilnvērtīgākai mērķu sasniegšanai, lietojamas nozares vadlīnijas		Nav ietverts atbilstošā apjomā	Nav tieši ietvarms
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1275 (2024. gada 24. aprīlis) par ēku energosniegumu (pārstrādāta redakcija) (Dokuments attiecas uz EEZ)	(50) Apvienojumā ar lielāku atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas īpatsvaru elektrotransportlīdzekļi rada mazāk siltumnīcefekta gāzu emisiju. Elektrotransportlīdzekļi ir svarīgs elements pārejā uz tīru enerģiju, kas balstīta uz energoefektivitātes pasākumiem, alternatīvām degvielām, atjaunīgo energoresursu enerģiju un inovatīviem enerģētiskās elastības pārvaldības risinājumiem. <u>Lai sekmētu uzlādes infrastruktūras izveidi dzīvojamo un nedzīvojamo ēku autostāvvietās, iedarbīgs līdzeklis var būt būvnormatīvi, ar kuriem ievieš mērķorientētas prasības. Dalībvalstīm būtu jātiecas novērst tādas šķēršļus kā pretrunīgas intereses un administratīvie sarežģījumi, ar kuriem atsevišķi īpašnieki sastopas, mēģinot savā stāvvietas vietā uzstādīt uzlādes punktu.</u>	Jā, nozīmīgs	TIAN prasības	Norma nav iekļauta TP. Normas detalizācija risināma ar citiem SN un vadlīnijām	Ietverams.
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32024L1275#art_2	(51) <u>Ja tas ir tehniski iespējams, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka uzlādes punkti ir pieejami personām ar invaliditāti.</u>	Jā, nozīmīgs	TIAN ~ uzlādes punktu ir pieejamība personām ar invaliditāti.		Ietverams
	(53) Zaļās mobilitātes veicināšana ir svarīga Eiropas zaļā kursa daļa, un ēkām var būt svarīga loma nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanā ne tikai elektrotransportlīdzekļu, bet arī <u>velosipēdu uzlādes</u> aspektā. Pāreja uz aktīvu mobilitāti, piemēram, velotransportu, var ievērojami samazināt transporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas. Palielinoties ar elektroenerģiju darbināmu velosipēdu un citu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 168/2013 4. pantā (21) minēto L kategorijas transportlīdzekļu tipu tirzniecībai un lai atvieglotu uzlādes punktu uzstādīšanu vēlākā posmā, būtu jāpieprasa veikt kabeļu iepriekšēju ievilkšanu vai kabeļkanālu iepriekšēju ierīkošanu jaunās dzīvojamās ēkās un, ja tas ir tehniski un ekonomiski iespējams, dzīvojamās ēkās, kurās veic nozīmīgu renovāciju. Kā noteikts Komisijas 2020. gada 17. septembra paziņojumā “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vērēna kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā” (“klimata mērķrādītāja plāns”), tīra un efektīva privātā un sabiedriskā transporta, piemēram, velotransporta, modālā īpatsvara palielināšana krasi samazinās transporta radīto piesārņojumu un sniegs būtiskus ieguvumus atsevišķiem iedzīvotājiem un kopienām. <u>Nozīmīgs šķērslis velotransporta ieviešanai ir velosipēdu stāvvietas vietu trūkums gan dzīvojamās, gan nedzīvojamās ēkās. Pāreju uz tīrāku mobilitāti var sekmīgi atbalstīt ar Savienības prasībām un valsts būvnormatīviem, proti, nosakot prasības attiecībā uz minimālo vietu skaitu velosipēdu stāvvietās, un ar velosipēdu stāvvietas vietu un saistītās infrastruktūras izbūvi apgabalos, kur velosipēdus izmanto mazāk, var panākt velosipēdu plašāku izmantošanu. Prasībai nodrošināt velosipēdu stāvvietas vietas nevajadzētu būt atkarīgai no autostāvvietas vietu pieejamības un nodrošinājuma vai obligāti tieši saistītai ar tām, jo konkrētos apstākļos to var nebūt. Dalībvalstīm būtu jāļauj palielināt velosipēdu stāvvietas dzīvojamās ēkās, kurās nav autostāvvietas vietu, nodrošinot, ka katrai dzīvojamās ēkas vienībai tiek ierīkotas vismaz divas velosipēdu stāvvietas vietas.</u>	Jā, nozīmīgs	TIAN ~ velosipēdu uzlāde ~ drošas velosipēdu stāvvietas pilsētas ārtelpā (tostarp pilsētas ielās, parkos, laukumos un gan dzīvojamo, gan nedzīvojamo ēku ārtelpā) ~ izsvērt iespēju noteikt > "katrai dzīvojamās ēkas vienībai tiek ierīkotas vismaz divas velosipēdu stāvvietas vietas ~ citas veloinfrstruktūras prasības no Transporta tematiskā plānojuma	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

1. pants Priekšmets 1. Šī direktīva sekmē ēku energosnieguma uzlabošanu un siltumnicefekta gāzu emisiju samazināšanu no ēkām Savienībā ar mērķi panākt, ka 2050. gadā ēku fondu veido bezemisiju ēkas, ņemot vērā āra klimatiskos apstākļus, vietējās īpatnības, prasības attiecībā uz iekštelpu vides kvalitāti un izmakslietderību. 2. Šajā direktīvā ir noteiktas prasības attiecībā uz: b) to, kā jaunām ēkām un jaunām ēkas vienībām piemērojamas minimālās energosnieguma prasības; c) to, kā minimālās energosnieguma prasības piemērojamas: i) esošajām ēkām un esošajām ēkas vienībām, kad tajās veic nozīmīgu renovāciju; ii) būves elementiem, kas ir norobežojošo konstrukciju daļa un kas būtiski ietekmē norobežojošo konstrukciju energosniegumu, kad tos pārapriko vai nomaina; iii) inženiertehniskajām sistēmām, kad kādu no tām uzstāda, nomaina vai modernizē; i) <u>ilgtspējīgas mobilitātes infrastruktūru ēkās un blakus tām;</u>	Jā, nozīmīgs	TIAN ~ ilgtspējīgas mobilitātes infrastruktūra ēkās un blakus tām	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
2. pants Definīcijas 1) “ēka” ir būve ar jumtu un sienām, kur telpu vides regulēšanai izmanto enerģiju; 5) “publiskas struktūras” ir publiskas struktūras, kā definēts Direktīvas (ES) 2023/1791 2. panta 12) punktā; 14) “atjaunīgo energoresursu enerģija” ir enerģija no atjaunīgiem nefosiliem energoresursiem, proti, tā ir vēja, saules (saules siltumenerģija un saules fotoelementu enerģija), un ģeotermālā enerģija, osmozes enerģija, apkārtējās vides enerģija, plūdmaiņu, viļņu un cita jūras enerģija, hidroenerģija, biomasas, atkritumu poligonu gāzes, notekūdeņu attīrīšanas staciju gāzes un biogāzes enerģija; 33) “uzlādes punkts” ir uzlādes punkts, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/1804 (27) 2. panta 48) punktā; 35) “autostāvvietā ar jumtu” ir būve ar jumtu, kurā ir vismaz trīs automašīnu stāvvietas vietas un kurā iekštelpu vides regulēšanai neizmanto enerģiju; 37) “viedā uzlāde” ir viedā uzlāde, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001 (28) 2. panta otrās daļas 14.m) punktā; 64) “velosipēdu stāvvietas vieta” ir ierīkota vieta vismaz viena velosipēda novietošanai; 65) “autostāvvietā, kas atrodas fiziski blakus ēkai” ir autostāvvietā, kas paredzēta ēkas iemītnieku, apmeklētāju vai darbinieku lietošanai un kas atrodas ēkas īpašuma teritorijā vai ēkas tiešā tuvumā;	Jā, nozīmīgs	Definīcijas salīdzināmas ar LV regulējumā esošajām un, ja tādas iztrūkst, TP lietojamās direktīvas definīcijas un sapratnes TP tvērumā.	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
10. pants Saules enerģija ēkās 3. Dalībvalstis nodrošina piemērotu <u>saules enerģijas iekārtu izvietojānu</u>, ja tas ir tehniski piemēroti, ekonomiski un funkcionāli īstenojami, šādā veidā: e) līdz 2029. gada 31. decembrim – <u>visām jaunām autostāvvietām ar jumtu, kas fiziski atrodas blakus ēkām.</u>	Jā, nozīmīgs	TIAN ~ saules enerģijas iekārtu izvietojānu, ja tas ir tehniski piemēroti, ekonomiski un funkcionāli īstenojami, līdz 2029. gada 31. decembrim – visām jaunām autostāvvietām ar jumtu, kas fiziski atrodas blakus ēkām	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams

	Ilgtspējīgas mobilitātes infrastruktūra 1. Attiecībā uz jaunām nedzīvojamām ēkām ar vairāk nekā piecām automašīnu stāvvietas vietām un nedzīvojamām ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, ar vairāk nekā piecām automašīnu stāvvietas vietām, dalībvalstis nodrošina, ka: a) uz katrām piecām automašīnu stāvvietas vietām tiek uzstādīts vismaz viens uzlādes punkts; b) vismaz 50 % automašīnu stāvvietas vietām priekšlaicīgi tiek ievilkti kabeļi un pārējām automašīnu stāvvietas vietām – ierikoti kabeļkanāli, t. i., elektrības kabeļiem paredzēti kanāli, lai vēlākā stadijā būtu iespējams ierīkot elektrotransportlīdzekļu, ar elektroenerģiju darbināmu velosipēdu un citu L kategorijas transportlīdzekļu tipu uzlādes punktus; un c) tiek ierīkotas velosipēdu stāvvietas vietas, kas veido vismaz 15 % no nedzīvojamo ēku vidējās lietotāju kapacitātes vai 10 % no kopējās lietotāju kapacitātes, ņemot vērā platību, kas vajadzīga arī lielāka izmēra velosipēdiem nekā standarta velosipēdi. Pirmo daļu piemēro, ja: a) autostāvvietā atrodas ēkas iekšienē un – nozīmīgas renovācijas gadījumā – renovācijas pasākumi aptver autostāvvietu vai ēkas elektroinfrastruktūru; vai b) autostāvvietā atrodas fiziski blakus ēkai un – nozīmīgas renovācijas gadījumā – renovācijas pasākumi aptver autostāvvietu vai autostāvvietas elektroinfrastruktūru. Dalībvalstis nodrošina, ka pirmās daļas b) apakšpunktā minēto iepriekš ievilkto kabeļu un ierīkoto kabeļkanālu izmērs ir tāds, lai uzlādes punktus vajadzīgajā skaitā varētu efektīvi izmantot vienlaikus, un attiecīgā gadījumā sniedz atbalstu slodzes vai uzlādes pārvaldības sistēmas uzstādīšanai, ciktāl tas ir tehniski un ekonomiski iespējams un pamatojams. Atkāpjoties no pirmās daļas a) apakšpunkta, attiecībā uz jaunām biroju ēkām un biroju ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, ar vairāk nekā piecām stāvvietas vietām, dalībvalstis nodrošina, ka uz katrām divām stāvvietas vietām	Jā, nozīmīgs	TIAN ~ iekļaut izvērtējot parasību samērību	Nav ietverts atbilstošā apjomā	Ietverams
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti , ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK Dokuments attiecas uz EEZ https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj/?locale=LV	(18) Vairākas pašvaldības un citas publiskās struktūras dalībvalstīs jau ir ieviesušas ... <u>integrētas pilsētplānošanas pieejas</u> (urban approaches) 1. pants Priekšmets un darbības joma 1. Ar šo direktīvu izveido kopēju pasākumu sistēmu energoefektivitātes veicināšanai Savienībā, lai nodrošinātu Savienības 2020. gada 20 % energoefektivitātes pamatmērķa sasniegšanu un liktu pamatus turpmākiem energoefektivitātes uzlabojumiem pēc minētā termiņa. 6. pants Pirkumi, ko veic publiskās struktūras 1. Dalībvalstis nodrošina, lai centrālās valdības iegādātos tikai tādus ražojumus, pakalpojumus un ēkas, kuriem ir augsts energoefektivitātes līmenis, ciktāl tas atbilst rentabilitātei, ekonomiskajai īstenojamībai, lielākai ilgtspējai, tehniskajai piemērotībai, kā arī pietiekamai konkurencei, kā minēts III pielikumā.	Nē - lietojami citi dokumenti	Direktīvas mērķis skatāms saistībā ar citu nacionālo un Rīgas regulējumu. Direktīvas mērķis detalizēts Rīgas valstspilsētas ILGTSPĒJĪGAS ENERĢĒTIKAS UN KLIMATA RĪCĪBAS PLĀNĀ 2022-2030.gadam.	Norma nav iekļauta TP. Normas detalizācija risināma ar citiem SN un vadlīnijām TP iekļaujama prasība pirkumiem ar augstu energoefektivitātes līmeni, to definējot, jo Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 353 "Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība". https://likumi.lv/ta/id/291867 prasības ārtelpai ir nepilnvērtīgas.	Nav ietverams
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija) (Dokuments attiecas uz EEZ.) https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj/?locale=LV	2. pants Definīcijas 1) “no atjaunojamajiem energoresursiem iegūta enerģija” jeb “atjaunojamā enerģija” ir enerģija no atjaunojamiem nefosilajiem energoresursiem, proti, vēja, saules (saules siltumenerģija un saules fotoelementu enerģija) un ģeotermālā enerģija, apkārtējās vides enerģija, plūdmaiņu, viļņu un cita jūras enerģija, hidroenerģija un biomasas, atkritumu poligonu gāzes, notekūdeņu attīrīšanas staciju gāzes un biogāzes enerģija;	Nē - lietojami citi dokumenti			Nav ietverams

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/844 (2018. gada 30. maijs) , ar ko groza Direktīvu 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti un Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti (Dokuments attiecas uz EEZ) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32018L0844	(28) Piemērojot prasības par elektromobilitātes infrastruktūru, kas paredzētas Direktīvas 2010/31/ES grozījumos, kā izklāstīts šajā direktīvā, dalībvalstīm būtu jāapsver vajadzība pēc vispusīgas un saskanīgas pilsētplānošanas, kā arī alternatīvu, drošu un ilgtspējīgu transporta veidu un to atbalsta infrastruktūras veicināšanas, piemēram, nodrošinot speciālu stāvvietas infrastruktūru elektrovelosipēdiem un transportlīdzekļiem cilvēkiem ar ierobežotām pārvietošanās spējām. 8. pants. Ēkas inženiertehniskās sistēmas, elektromobilitāte un viedgatavības indikators 2. Attiecībā uz jaunām nedzīvojamām ēkām un nedzīvojamām ēkām, kurās veic nozīmīgu atjaunošanu, ar <u>vairāk nekā desmit stāvvietām</u>, dalībvalstis nodrošina, ka tiek ierīkots vismaz viens uzlādes punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/94/ES (*3) nozīmē un kabelkanālu infrastruktūra, t. i., elektrības kabeliem paredzēti kanāli, vismaz katrai piektajai stāvvietai, lai vēlākā stadijā būtu iespējams ierīkot elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktus, ja: a) automašīnu stāvvietas atrodas ēkas iekšienē un – nozīmīgas atjaunošanas gadījumā – atjaunošanas pasākumi ietver automašīnu stāvvietas vai ēkas elektroinfrastruktūru; vai b) automašīnu <u>stāvvietas atrodas fiziski blakus ēkai</u> un – nozīmīgas atjaunošanas gadījumā – atjaunošanas pasākumi ietver <u>automašīnu stāvvietas vai automašīnu stāvvietu elektroinfrastruktūru</u>. 5. Attiecībā uz jaunām dzīvojamām ēkām un dzīvojamām ēkām, kurās veic nozīmīgu atjaunošanu, ar vairāk nekā desmit stāvvietām, dalībvalstis nodrošina, ka katrai stāvvietai tiek ierīkota kabelkanālu infrastruktūra, t. i., elektrības kabeliem paredzēti kanāli, lai vēlākā stadijā būtu iespējams ierīkot elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktus, ja: a) automašīnu stāvvietas atrodas ēkas iekšienē un – nozīmīgas atjaunošanas gadījumā – atjaunošanas pasākumi ietver automašīnu stāvvietas vai ēkas elektroinfrastruktūru; vai b) automašīnu stāvvietas atrodas fiziski blakus ēkai un – nozīmīgas atjaunošanas gadījumā – atjaunošanas pasākumi ietver automašīnu stāvvietas vai automašīnu stāvvietu elektroinfrastruktūru. 3. Līdz 2025. gada 1. janvārim dalībvalstis nosaka prasības par uzlādes punktu minimālo skaitu, kas jāierīko visās nedzīvojamās ēkās, kurās ir vairāk nekā divdesmit stāvvietu.	Nē - lietojami citi dokumenti	Ēku energoefektivitātes likums: 4. pants. Ekspluatējamu ēku minimālās energoefektivitātes prasības (1) Ekspluatējamu ēku minimālās energoefektivitātes prasības nosaka attiecībā uz: 3) elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu ierīkošanu.		Nav ietverams
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1804 (2023. gada 13. septembris) par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu un ar ko atceļ Direktīvu 2014/94/ES (Dokuments attiecas uz EEZ) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32023R1804	teorētiskā maksimālā izejas jauda, kas izteikta kW, un vismaz viens uzlādes punkts, kurā vienlaikus var apkalpot tikai vienu transportlīdzekli. To transportlīdzekļu skaits, kurus stacijā var uzlādēt konkrētā laikā, ir atkarīgs no uzlādes punktu skaita attiecīgajā stacijā. Ja konkrētajā laikā uzlādes stacijā tiek uzlādēts vairāk nekā viens transportlīdzeklis, maksimālā izejas jauda pa dažādiem uzlādes punktiem jāsadala tā, lai katrā atsevišķā uzlādes punktā nodrošinātā jauda būtu mazāka nekā minētās uzlādes stacijas izejas jauda. Uzlādes parku veido viena vai vairākas uzlādes stacijas konkrētā vietā, tostarp attiecīgā gadījumā tām blakus esošās īpašās stāvvietas. Attiecībā uz šajā regulā noteiktajiem uzlādes parku mērķrādītājiem minimālo izejas jaudu, kas vajadzīga minētajiem uzlādes parkiem, varētu nodrošināt viena vai vairākas uzlādes stacijas. (11) Publiski pieejami uzlādes vai uzpildes punkti ir, piemēram, publiski pieejami privāti uzlādes vai uzpildes punkti, kas atrodas publiskā vai privātā īpašumā, piemēram, publiskās autostāvvietās vai lielveikalu autostāvvietās. Uzlādes vai uzpildes punkts, kas atrodas privātā īpašumā, kurš ir pieejams plašai sabiedrībai, būtu jāuzskata par publiski pieejamu arī gadījumos, kad piekļuve ir paredzēta tikai konkrētai vispārējai lietotāju grupai, piemēram, klientiem. Automobiļu koplietošanas shēmu uzlādes vai uzpildes punkti būtu jāuzskata par publiski pieejamiem tikai tad, ja tie skaidri atļauj piekļūt tādiem lietotājiem, kuri ir trešās personas. Uzlādes vai uzpildes punkti, kas atrodas privātipašumos un kam var piekļūt tikai ierobežots noteiktu personu loks, piemēram, autostāvvietas biroju ēkās, kurām var piekļūt tikai darbinieki vai pilnvarotas personas, nebūtu jāuzskata par publiski pieejamiem uzlādes vai uzpildes punktiem. (45) Krasta elektroenerģijas iekārtas – stacionāras vai pārvietojamas – var nodrošināt jūras transporta un iekšējo ūdensceļu navigācijai tīru elektroapgādi un palīdzēt samazināt jūras kuģu un iekšējo ūdensceļu peldlīdzekļu ietekmi uz vidi, klimatu un veselību, jo īpaši attiecībā uz gaisa kvalitāti ostu tuvumā esošajās pilsētu teritorijās. Saskaņā ar Regulu (ES) 2023/1805 jūras konteinerkuģu un jūras pasažieru kuģu operatori ir jāsamazina emisijas, kamēr kuģi ir pietauvoti piestātnē. Obligātajiem ieviešanas mērķrādītājiem būtu jānodrošina, ka nozare rod iespējas nodrošināt pietiekamu krasta elektroapgādi piestātnē pietauvotiem kuģiem TEN-T pamattikla un visaptverošā tikla jūras ostās, lai izpildītu minētās prasības. Tāpēc ir svarīgi noteikt skaidrus mērķrādītājus attiecībā uz krasta elektroenerģijas infrastruktūras ieviešanu TEN-T ostās. Tā kā dalībvalstīm ir atšķirīgi ostu pārvaldības modeļi, tad, lai sasniegtu minētos mērķrādītājus, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai lemt par to, kā vislabāk šo infrastruktūru ieviest savās ostās un dažādajos termināļos saskaņā ar to vajadzībām. Ir svarīgi, lai ostās un attiecīgā gadījumā starp termināļiem tiktu ieviesta infrastruktūra, kurā ieguldījumu maksimālā atdeve un	Jā, nozīmīgs	Definīcijas salīdzināmas ar LV regulējumā esošajām un, ja tādas iztrūkst, TP lietojamās direktīvas definīcijas un sapratnes TP tvērumā.	Norma nav iekļauta TP. Normas detalizācija risināma ar citiem SN un vadlīnijām	ietverams. Definīcijas salīdzināmas ar LV regulējumā esošajām un, ja tādas iztrūkst, TP lietojamās direktīvas definīcijas un sapratnes TP tvērumā.

	1. Šajā regulā ir noteikti obligātie valstu mērķrādītāji, kas jāizpilda, ieviešot autotransporta līdzekļiem, vilcieniem, peldlīdzekļiem un stacionētiem gaisa kuģiem paredzētu pietiekamu alternatīvo degvielu infrastruktūru Savienībā. Tajā noteiktas kopējas tehniskās specifikācijas un prasības attiecībā uz informāciju lietotājiem, datu sniegšanu un prasībām, kā veicami maksājumi par alternatīvo degvielu infrastruktūras lietošanu. 4) “alternatīvās degvielas” ir degvielas vai enerģijas avoti, ar kuriem vismaz daļēji aizvieto fosilās degvielas avotus transportlīdzekļu energoapgādē un kuriem ir potenciāls veicināt transporta dekarbonizāciju un uzlabot transporta nozares ekoloģiskos raksturlielumus, tostarp: a) “bezemisiju transportlīdzekļiem, vilcieniem, peldlīdzekļiem vai gaisa kuģiem paredzētas alternatīvās degvielas”: — elektroenerģija, — ūdeņradis, — amonjaks; b) “atjaunīgās degvielas”: — biomasas degvielas, arī biogāze, un biodegviela, kā definēts attiecīgi Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 27., 28. un 33. punktā, — no atjaunīgās enerģijas ražota sintētiskā degviela un parafina degviela, tostarp amonjaks; c) “neatjaunīgās alternatīvās degvielas un pārejas posma fosilās degvielas” — dabasgāze gāzveida agregātstāvoklī (saspiesta dabasgāze (CNG)) un šķidrā agregātstāvoklī (sašķidrināta dabasgāze (LNG)), — sašķidrināta naftas gāze (LPG), — no neatjaunīgās enerģijas ražota sintētiskā degviela un parafina degviela; 10) “baterijas elektrotansportlīdzeklis” ir elektrotansportlīdzeklis, kas darbojas tikai ar elektromotoru un kam nav sekundāra dzinējspēk 22) “elektrotansportlīdzeklis” ir mehāniskais transportlīdzeklis, kas aprīkots ar spēka pārvadu, kurš ietver vismaz vienu neperifēru elektrisku mašīnu kā enerģijas pārveidotāju ar atkārtoti uzlādējamu enerģijas akumulēšanas sistēmu, kuru var uzlādēt ārēji;	Jā, nozīmīgs	Definīcijas salīdzināmas ar LV regulējumā esošajām un, ja tādas iztrūkst, TP lietojamās direktīvas definīcijas un sapratnes TP tvērumā.		Ietverams
Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām Likums "Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām". https://likumi.lv/ta/id/34198 09.03.1995.	Šīs Konvencijas Līgumslēdzējas puses, atzīstot, ka valstīm vajadzētu <u>pieņemt iedarbīgus vides standartus</u>, ka pārvaldības mērķiem un neatliekamajiem uzdevumiem vajadzētu atspoguļot vides un attīstības kopsakarības, kurām tie paredzēti,... <u>atzīstot, ka klimata pārmaiņu izpratnes un to seku novēršanas pasākumi vides, sociālajā un ekonomiskajā aspektā, būs lietderīgāki, ja tie balstīsies uz būtiskiem zinātniskiem, tehniskiem un ekonomiskiem apsvērumiem</u> <u>un tiks pastāvīgi pārskatīti saskaņā ar jaunākajiem atklājumiem šajās jomās</u> 2. PANTS MĒRKĪS Šai Konvencijai un jebkuram ar to saistītam juridiskam dokumentam, ko var pieņemt Līgumslēdzēju pušu konference, galamērķis ir sasniegt saskaņā ar attiecīgajiem Konvencijas nosacījumiem siltumnīcefekta gāzu koncentrācijas stabilizāciju atmosfērā tādā līmenī, kas novērstu bistamu antropogēnu iejaukšanos klimata sistēmā. Šāds līmenis jāsasniedz laikā, kas ir pietiekams, lai ļautu ekosistēmām dabiski pielāgoties klimata pārmaiņām un lai nodrošinātu ekoloģiski tīras pārtikas ražošanu un netraucētu ilgtspējīgai saimnieciskajai attīstībai. 3. PANTS PRINCIPI Lai sasniegtu šajā Konvencijā noteikto mērķi un īstenotu tās nosacījumus, Līgumslēdzējas puses, cita starpā, savā rīcībā nems vērā šādus principus. <u>1. Līgumslēdzējām pusēm jāaizsargā klimata sistēma pašreizējās un nākamo paaudžu vārdā, balstoties uz vienlīdzības principiem saskaņā ar to kopējo, bet diferencēto atbildību un atbilstošajām iespējām. Tāpēc Līgumslēdzējām pusēm - attīstītajām valstīm - jāuzņemas vadība klimata pārmaiņu un to kaitīgās ietekmes apkarošanā.</u>	Nē - lietojami citi dokumenti	Konvencijas mērķi LV plānots detalizētāk īstenots ar Likumprojektu "Klimata likums" (izstrādē)	Nav ietverts	Nav ietverams

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”)	1. pants Priekšmets un darbības joma Ar šo regulu izveido satvaru, kas nodrošina, ka neatgriezeniski un pakāpeniski samazinās antropogēno siltumnīcefekta gāzu emisijas apjoms no emisijas avotiem un palielinās emisijas piesaistes apjoms piesaistītājos, kā to reglamentē Savienības tiesību akti. 2. pants Klimatneitralitātes mērķis 1. Ne vēlāk kā līdz 2050. gadam Savienībā tiek līdzsvarots Savienības tiesību aktos reglamentētais Savienības mēroga siltumnīcefekta gāzu emisijas un piesaistes apjoms, un tas nozīmē, ka līdz minētajam termiņam tiek panākts emisiju neto nulles līmenis, un pēc tam Savienība cenšas panākt negatīvu emisijas bilanci. 5. pants Pielāgošanās klimata pārmaiņām 3. ... Īpašu uzmanību minētās iestādes un dalībvalstis pievērš <u>neaizsargātākajām iedzīvotāju grupām un nozarēm</u>, kur ietekme ir vislielākā, un, apspriežoties ar pilsonisko sabiedrību, noskaidro, kādi šajā ziņā ir trūkumi.	Nē - lietojami citi dokumenti	Konvencijas mērķi LV plānots detalizētāk īstenots ar Likumprojektu "Klimata likums" (izstrādē)	Nav ietverts	Nav ietverams
	1. pants Priekšmets un darbības joma Ar šo regulu izveido satvaru, kas nodrošina, ka neatgriezeniski un pakāpeniski samazinās antropogēno siltumnīcefekta gāzu emisijas apjoms no emisijas avotiem un palielinās emisijas piesaistes apjoms piesaistītājos, kā to reglamentē Savienības tiesību akti. 2. pants Klimatneitralitātes mērķis 1. Ne vēlāk kā līdz 2050. gadam Savienībā tiek līdzsvarots Savienības tiesību aktos reglamentētais Savienības mēroga siltumnīcefekta gāzu emisijas un piesaistes apjoms, un tas nozīmē, ka līdz minētajam termiņam tiek panākts emisiju neto nulles līmenis, un pēc tam Savienība cenšas panākt negatīvu emisijas bilanci. 5. pants Pielāgošanās klimata pārmaiņām 3. ... Īpašu uzmanību minētās iestādes un dalībvalstis pievērš <u>neaizsargātākajām iedzīvotāju grupām un nozarēm</u>, kur ietekme ir vislielākā, un, apspriežoties ar pilsonisko sabiedrību, noskaidro, kādi šajā ziņā ir trūkumi.	Nē - lietojami citi dokumenti	Konvencijas mērķi LV plānots detalizētāk īstenots ar Likumprojektu "Klimata likums" (izstrādē)	Nav ietverts	Nav ietverams